

De liturgische naam van deze 3^e zondag van advent heet: Gaudete. Wat letterlijk betekent: Verheug U. Een opwekkend woord dat ontleend is aan een woord van Paulus uit de Filippenzenbrief waarin hij zegt: Laat de heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd.

Bij dat thema zijn ook de lezingen die op het rooster staan uitgekozen. De lezing uit Jes. 65 en uit Johannes 3 maar ook het gedeelte uit 1 Tessalonicenzen dat we vanmorgen omwille van de tijd niet gelezen hebben. Ook daarin klinkt diezelfde oproep als in Filippenzen 4: wees altijd verheugd.

Een positief woord dat we wel kunnen gebruiken in een tijd waarin we gaandeweg steeds mismoediger worden van alle berichten over de aantallen coronabesmettingen en de consequenties daarvan voor het vieren van Kerst. Dan is 'je altijd verheugen' nog wel even een dingetje.

Blijkbaar is dat niet alleen maar iets van deze tijd. Juist de lezingen van vandaag laten namelijk zien dat het niet zomaar automatisch vreugdevol is voor hen die geloven. Het gehalte van deze vreugde is bepaald niet van het niveau: Blij, blij, mijn hartje is zo blij want Jezus is een vriend van mij.

Psalm 126 zingt dat die met tranen zaaien, met gejuich zullen maaien. En ook de profeet Jesaja benoemt het verdriet en de pijn die er niet meer zullen zijn als God zal juichen over Jeruzalem en zich zal verblijden over zijn volk.

Vreugde mag dan de grondtoon zijn van het geloof. In de praktijk blijkt die toon vaak lastig vast te houden. En blijken er telkens omstandigheden die eerder aanleiding vormen om een klaagzang te zingen dan en loflied aan te heffen als uiting van de ervaren vreugde.

In het gedeelte van Johannes 3 dreigt ook zo'n situatie te ontstaan. Johannes de Doper is aan het dopen en zijn leerlingen raken in een woordenstrijd met een anonieme Jood. Blijkbaar gaat het daarbij over een mogelijk verschil tussen de doop van Jezus en de doop van Johannes.

Ze komen er niet uit en daarom gaan ze ermee naar Johannes zelf toe en zeggen: Rabbi, die man die bij u aan de overkant van de Jordaan was. U weet wel van wie u getuigde dat Hij het Lam van God was dat de zonde van de wereld wegneemt. Die doopt ook en iedereen gaat naar Hem toe.

Je proeft tussen de regels door hun liefde en sympathie voor hun meester Johannes. Dat gunnen ze hem niet. Hij was toch de eerste. Hij was hun man. Nu zijn er ineens twee dopers met ieder een eigen groep leerlingen. En die ander lijkt hun meester te overvleugelen in aantallen dopelingen.

Het is duidelijk dat ze concurrentie vrezen. Concurrentie wil immers zeggen dat twee of meerdere partijen strijden om een grotere positie op de markt. En door de discussie met die man hebben ze het gevoel dat ze moeten kiezen. Maar wat dan? Met hun dilemma gaan naar hun meester toe. Johannes, zeg ons wat moeten we hiermee? Wat kunnen we hieraan doen? Zeg er wat van. Kom op voor jezelf. Wij staan achter jou. Dit kunnen we niet zomaar over zijn kant laten gaan.

Ik kan me voorstellen dat er een zekere verleiding in gelegen heeft voor Johannes om aan hun verlangen toe te geven. Hoe fijn is het wanneer mensen zeggen dat ze achter je staan en je steunen. Bemoedigend om te weten wanneer mensen je niet laten vallen.

Toch geeft Johannes aan die verleiding niet toe. Met een paar woorden en een beeld haalt hij de angel van een vermeende concurrentiestrijd uit de discussie. Een mens kan immers alleen ontvangen wat hem door de hemel gegeven wordt.

Daarmee verwijst Johannes naar zijn opdrachtgever. Wat hij doet is niet omdat hij zo getalenteerd is of succesvol. Maar wat hij doet is niets meer en niets minder dan het uitvoeren van een taak die God hem gegeven heeft. Hiervoor is hij in de wieg gelegd.

Johannes laat merken niet voor eigen eer te gaan. Hij heeft al meerdere keren gezegd dat hij niet de Messias is. Ik ben voor Hem uitgezonden. Hij heeft geen andere ambitie dan voorloper en wegbereider te zijn voor Hem die na hem komt. Zo zet hij zijn leven in Gods perspectief.

Zijn leven staat immers in het perspectief van de komende. Het is goed, denk ik, om daar in deze adventtijd, anno 2020, even bij stil te staan. En dat op ons in te laten werken. Want wij leven in een tijd en een cultuur die het 'ik' van de mens centraal stelt en op een voetstuk plaatst.

Eigen belang komt met stip op de eerste plaats. Om ons heen zien we waar dat toe kan leiden. Ik denk aan het gescheld en gedreig op social media. Politici die lastig gevallen worden en geïntimideerd. Hulpverleners die bij de uitvoering van hun werk gehinderd worden. Advocaten en rechters die bedreigd worden met de dood.

Jongeren die met messen rondlopen en elkaar naar het leven staan. Journalisten die niet veilig meer hun werk kunnen doen. Complottheorieën worden aangehangen alsof het zou gaan om vaststaande feiten.

De waarheid wordt verdraaid door het fake nieuws te noemen of (met een eufemisme) een alternatieve voorstelling van gegevens. En zo zou ik nog wel even door kunnen gaan met allerlei ontwikkelingen die alles te maken hebben met het centraal stellen van het eigen ik.

En wat is het gevolg daarvan? Vaak dat mensen tegenover elkaar komen te staan. Dat het leidt tot verdeeldheid en tweedracht. Een ontwikkelingen die helaas geen halt houdt bij de kerkmuren. Want wij allen ademen diezelfde geest in. Of we ons daarvan bewust zijn of niet.

Vanmorgen laat Johannes de Doper ons zien dat wij als gelovigen geroepen worden om oog te hebben voor een dimensie die verder reikt dan de cirkel van mijn eigen gelijk of mijn eigen belang. Door ons eigen leven en het leven van de ander te zien in het perspectief van het Koninkrijk van God.

Juist Advent wil ons daartoe oproepen. Advent als een tijd van inkeer en berouw in voorbereiding op Kerst. Het feest van licht en vreugde. Johannes zegt tegen zijn leerlingen: Hij die jullie beschouwen als een potentiële concurrent, Hij moet groter worden en ik kleiner.

Dat is met recht de ander uitnemender achten dan jezelf. En bereid zijn de minste te willen zijn. Johannes is bereid om een stap terug te doen om zo ruim baan te geven voor de vreugdevolle boodschap van God Die heeft omgezien naar ons en deze wereld.

Johannes nodigt ons, door wat hij zegt, uit om na te denken over ons staan in het leven. Ons staan in de kerk, de gemeente van Christus. Onze woorden en onze daden hebben immers altijd een bepaalde uitwerking op mensen om ons heen.

Is dat positief? Is dat opbouwend? Is het dienstbaar aan de zaak van het Koninkrijk van God en de voortgang van het Evangelie, fat uiteindelijk uitloopt op de komst van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Zo is Advent is een tijd van verwachten en uitzien naar wat komt.

Maar tegelijkertijd ook een tijd van oefening. Ruimte maken voor een ander, opdat de Ander met een hoofdletter ruimte krijgt. Opdat Gods mensgeworden liefde ruimte krijgt. Opdat de stem van de bruidegom velen met grote vreugde vervult.

Wanneer Paulus in die niet gelezen lezing uit 1 Tessalonicenzen oproept om altijd verheugd te zijn, dan voegt hij daar in één adem aan toe: en bid onophoudelijk. Dat is denk ik het geheim van een vreugdevol leven. Een leven in afhankelijkheid. Aangesloten zijn en blijven op de bron van liefde, leven en vreugde. Om vandaar uit tot zegen te kunnen zijn voor de mensen om ons heen.